

ВІДДІЛ ЗОВНІШНІХ ЦЕРКОВНИХ ЗВ'ЯЗКІВ
Московського Патріархату

Виступ Святішого Патріарха Кирила на відкритті VIII З'їзду лідерів світових та традиційних релігій

Служба комунікації ВЗЦЗ, 17.09.2025. 17 вересня 2025 року у столиці Казахстану Астані відбулося урочисте відкриття VIII З'їзду лідерів світових та традиційних релігій, присвяченого темі «Діалог релігій: синергія в ім'я майбутнього». До учасників З'їзду звернувся Святіший Патріарх Московський та всієї Русі Кирил.

Ваша Високоповажносте, шановний Касим-Жомарт Кемелевичу! Високошановані учасники З'їзду!

Сьогодні на гостинній казахстанській землі вкотре зібралися видатні релігійні лідери, представники міжнародних організацій, дипломати, люди доброї волі. Я з теплотою згадую свій візит до Казахстану у 2012 році та участь у IV З'їзді лідерів світових та традиційних релігій, чудову атмосферу того форуму, спілкування учасників. І сьогоднішні збори продовжують традицію, проте цілком очевидно, що виріс рівень та авторитет міжнародного майданчика. Супутні заходи та

конференції, молодіжний форум, культурні ініціативи, концептуальні документи – все це відзначено професіоналізмом, цінним змістом та актуальністю. Хотів би висловити подяку особисто Вам, пане Президенте, та Уряду Казахстану, який сформував постійно діючі механізми для міжрелігійного діалогу, обміну думками та миротворчої діяльності.

У 2012 році у своєму виступі на З'їзді я говорив про те, що спроби збудувати буття людини без Бога та релігії не принесуть нічого доброго. Пам'ятаю, як цю тему ми обговорювали з Касим-Жомартом Кемелевичем через деякий час, коли в 2014 році зустрічалися в Трійце-Сергієвій лаврі. Для мене було втішно, що тоді мої слова були уважно вислухані та, що особливо важливо, враховані у подальшій роботі З'їздів лідерів світових та традиційних релігій.

Сьогоднішня міжнародна обстановка вкотре доводить, що світ, який заперечує Бога, — це світ без майбутнього. Кровопробитні конфлікти, серйозні економічні та екологічні проблеми, тероризм, порушення базових прав людини — це прямі наслідки спроб витіснити релігію з життя суспільства, залишити їй місце лише у вузькому особистому просторі людини.

Ми з вами добре знаємо, що, незважаючи на існуючі відмінності між традиційними релігіями, вони об'єднані спільним цілепокладанням – вірою в Бога та моральною відповідністю цій вірі. Суспільство дійсно віруючих людей здатне існувати та розвиватися у світі та благоденстві. Про це свідчить і світова історія: скільки разів за невіру та моральну розпусту карав Господь Свій вибраний народ! Відомо, що й великі імперії припиняли своє існування через кризу віри та моральну розбещеність, через атеїзм та відсутність об'єднуючої духовної ідеї.

Незважаючи на події, що відбуваються навколо, потрібно сказати, що діяльність прихильників секулярної ідеології викликає і зворотну реакцію, у тому числі серед молоді. Сьогодні, особливо на пострадянському просторі, спостерігається зростання релігійності серед молодого покоління. Це контрастує з іншими регіонами, і ми бачимо все більше молодих людей у храмах, мечетях, синагогах і дацанах. Однак молодь необхідно оберігати від радикалізму, спрямовувати її на творчий шлях діалогу та поваги. У цьому сенсі всілякої підтримки заслуговує на ідею проведення в рамках наших З'їздів міжрелігійних молодіжних форумів, які дають юним віруючим можливість поспілкуватися безпосередньо, а не через ангажовані соціальні мережі та канали.

Можна вимовляти багато гучних слів про світ, про права людини, необхідність захисту пригноблених. Але слова завжди повинні підтверджуватись справами – і тема сьогоднішнього форуму закликає всіх нас до спільної роботи. Тому ми, лідери релігійні, повністю підтримуємо миротворчі ініціативи людей доброї волі, спрямовані на подолання існуючих криз, встановлення та підтримання міцного миру.

Одним із важливих аспектів сьогоднішнього форуму є тісна взаємодія організаторів з Альянсом цивілізацій Організації Об'єднаних Націй. Думаю, що для нас усіх це можливість забезпечити гідне представництво релігійних лідерів у цій важливій міжнародній організації. Не втратила своєї актуальності ідея створення консультативної ради релігій при ООН, яку ми разом із низкою шанованих релігійних лідерів (деякі з них і сьогодні тут присутні) намагалися реалізувати майже 20 років тому. Тоді, на жаль, прихильники радикального секуляризму не дали нам це зробити. Участь керівництва традиційних громад, безумовно, зміцнила б миротворчий потенціал ООН. Наш спільний голос, що враховує приналежність до різних релігій та націй, міг би бути голосом совісті та примирення. Нині ми вітаємо тут, у тому числі, представників Організації Об'єднаних Націй, і сподіваюся, що це буде корисним для просування наших ідей на майданчиках ООН.

Релігійним лідерам справді є що сказати світу для того, щоб він став у майбутньому кращим і безпечнішим. Віруючі люди є носіями багатовікової релігійної культури, що передбачає взаємну повагу, мир та творчу співпрацю. Завдяки цьому представники різних релігій та національностей мирно живуть, зокрема, у Росії, Казахстані, та й в інших місцях, і разом трудяться на благо своїх країн та народів.

Завершуючи свій виступ, я хотів би процитувати слова Євангелія. «Мир залишаю вам, мир Мій даю вам; не так, як світ дає, Я даю вам. Нехай не бентежиться серце ваше і нехай не лякається» (Ів. 14. 27), – сказав Христос Своїм учням у прощальній бесіді, перед тим як був піднятий на Хрест. Справжній мир можливий тоді, коли людина перебуває у світі з Богом, зі своїм Творцем, а це дуже зобов'язує людину. І ми зібралися тут сьогодні в союзі миру, щоб розвивати дружні взаємини та зробити свій внесок у свідчення про нашу віру. І дай Боже, щоб ця віра завжди супроводжувалася добрими справами. Єдиним голосом ми підтверджуємо, що саме така віра, підкріплена добрими справами та моральним способом життя, може бути основою справжнього та непорушного світу. І нехай наш солідарний голос прозвучить якнайголосніше. Нехай прийнята нами підсумкова декларація буде ще одним нагадуванням про те, що від духовного та морального стану людини реально залежить саме існування людства.

Дякую вам за увагу.